

IN MEMORIAM HENK PIEPENBROEK

Op 15 juni overleed op de leeftijd van 86 jaar ons lid Henk Piepenbroek. Henk was samen met zijn vrouw Gerrie vele tientallen jaren (sinds de zestiger jaren) lid van de Nederlandse Mycologische Vereniging. Toen we afgelopen december een kaart met de nieuwjaarswensen van Henk en Gerrie ontvingen, schreef Gerrie dat ze niet meer op de Nieuwsjaarsbijeenkomst konden komen, aangezien Henk's toestand dat niet meer toeliet. Ze schreef dat Henk weinig meer kon, slecht zag en veel hulp nodig had, waardoor hij niet lang alleen kon zijn. Ook de jaren daarvoor moest Henk verstek laten gaan bij deze bijeenkomst, waar hij en Gerrie zoveel jaren trouwe bezoekers waren geweest. Hun afwezigheid viel op. Die zin klinkt wellicht wat raar, want Henk (en Gerrie) waren geen personen die dominant aanwezig zijn. Ze waren eerder bescheiden en op de achtergrond aanwezig, wachtend op een rustig moment waarop ze even met je konden spreken en hun mycologische en andere nieuwtjes konden uitwisselen. Maar hun aanwezigheid gedurende al die jaren was zo'n constante, dat de afwezigheid inderdaad opviel.

Hun aanwezigheid op verenigingsactiviteiten, niet alleen de Nieuwsjaarsbijeenkomst maar ook excursies en dergelijke, laat een karakteristiek zien van hun activiteiten, namelijk continuïteit. Met diezelfde instelling zochten ze vele jaren naar paddenstoelen in het gebied rondom Windesheim. Die activiteiten hebben ze zeker twintig jaar volgehouden. Met elk jaar een mooi verslag en elk jaar weer nieuwe verrassingen op paddenstoelengebied. Voordat hun verslag in *Coolia*¹ werd opgenomen, wisten maar weinig mensen in de NMV van die volhardendheid – niet alleen twintig jaar onderzoek, maar ook werd het hele jaar door naar paddenstoelen gezocht. Dat begon al in het vroege voorjaar (maart) en als de winter niet inviel, waren ze met de kerstdagen nog actief om daar paddenstoelen te zoeken.

Wie veel zoekt, vindt uiteraard ook veel. Waar mogelijk werden die vondsten zelf op naam gebracht, maar voor paddenstoelenonderzoek is een microscoop vaak onontbeerlijk. Een microscoop hadden ze niet, dus daarvoor werden andere leden van de vereniging ingeschakeld. Materiaal werd zorgvuldig verzameld, nauwkeurig beschreven, op een klein stoofje gedroogd en dan op een later tijdstip naar specialisten gezonden of naar de wintervergadering meegebracht. Maar uiteraard moet je dat inschakelen van anderen met beleid doen. Je kunt je medeleden tenslotte niet overladen met collecties. Je moet dus een fijne neus hebben voor wat bijzonder zou kunnen zijn, bijvoorbeeld paddenstoelen die je nooit eerder hebt gezien. Dat betekent dat je dus een zeer goede veldkennis moet

¹ *Coolia* 51(2): 49–71. 2008

ontwikkelen. Het is een van die opmerkelijke aspecten van de moderne tijd dat Henk en Gerrie op een bepaalde manier de microscoop ook niet nodig hadden. Waar wij vaak in het veld nogal achteloos verzamelen, en het echte kijkwerk bewaren tot we achter de microscoop zitten, wisten Henk en Gerrie al in het veld veel soorten te onderscheiden. Zo schreven ze eens bij enkele collecties dat ze eerst dachten dat het één groep paddenstoelen was, maar dat ze bij beter kijken dachten dat het wel eens om twee verschillende soorten zou kunnen gaan, die ze om die reden apart beschreven en gedroogd hadden. En inderdaad – microscopisch onderzoek bracht aan het licht dat er inderdaad sprake was van twee soorten, door hen in het veld dus al herkend. Bij hun collecties die ze opstuurden stond altijd dat ze door Henk en Gerrie verzameld waren. Wie van hun de voorliefde had voor de meer helder gekleurde paddenstoelen van de graslanden of voor de bruine bospaddenstoelen, kwamen we niet te weten. In Wilp verzamelden ze een klein inktzwammetje op een brandplek met wat groenige kleuren. Die soort bleek nieuw voor de wetenschap te zijn en werd ter ere van Henk en Gerrie beschreven als *Coprinus piepenbroekii*, de Groene vlokinktwam. De recente wijzigingen in de indeling van inktzwammen en een nomenclatorische aanpassing (om de juiste Latijnse meervoudsvorm te krijgen) hebben er toe geleid dat de correcte naam voor deze soort nu *Coprinopsis piepenbroekorum* is. De soort is blijkbaar zeer zeldzaam en na 1974 nooit meer gevonden, zodat de soort nu officieel als uitgestorven bekend staat.

Als mycologen het veld ingaan moeten ze daar uiteraard op gekleed zijn. Dat betekent vaak schoenen uit en laarzen aan; en voordat men op weg gaat naar het volgend excursiepunt laarzen uit en schoenen aan. Dat is vaak een behoorlijk gepruts – zittend op de achterkant van de auto om schoenen en laarzen uit te trekken. Henk had daar wel een oplossing voor: een laarzenknecht die het uittrekken van schoenen en laarzen zeer vergemakkelijkte. Er zijn verschillende mycologen in de vereniging die zo'n laarzenknecht nog steeds in hun auto hebben liggen en regelmatig gebruiken. Henks voorliefde voor het bewerken van hout uitte zich daarnaast in het maken van muziekinstrumenten. Bij de dankdienst in Wilp werden door Henk vervaardigde dwars(e) fluiten getoond. Daarnaast werd er door het muziekgezelschap Mycelium (een mycologische naam voor een muziekgezelschap kan natuurlijk geen toeval zijn) muziek gemaakt op door Henk gemaakte muziekinstrumenten (draailier, trommel, hommel). Jozka en Maria van dat muziekgezelschap brachten ook een apart paddenstoelenlied ten gehore. Zo blijkt opnieuw dat mycologie en muziek bij elkaar horen. En die combinatie vormt een mooie herinnering aan Henk Piepenbroek. We wensen Gerrie, de kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe.

Thomas W. Kuyper
Atte van den Berg

